

ŠTUDIJNÝ ODBOR

3.4.1. PRÁVO

- návrh opisu študijného odboru 3. 4. 1. právo v 1. a 2. stupni štúdia

Právo je študijný odbor zo sústavy študijných odborov spravovaných Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR ako oblasť poznania (§ 50 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z.), v ktorej absolvent študijného programu (§ 51 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z.) nadobudne kompetencie na vykonávanie povolania alebo na pokračovanie v nadväzujúcom vysokoškolskom štúdiu.

Identifikácia študijného odboru v štruktúre podľa § 50 ods. 5

a) Názov: PRÁVO (angl. Law)

b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje, a štandardná dĺžka študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

Študijný odbor PRÁVO sa môže podľa Sústavy študijných odborov študovať v:

- prvom stupni vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 roky alebo 4 roky v dennej forme a 4 roky alebo 5 rokov v externej forme; v prípade, ak to umožní všeobecne záväzný právny predpis, môže byť štandardná dĺžka štúdia v externej forme 3 roky,
- druhom stupni vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou štúdia 1 rok alebo dva 2 roky v dennej forme, 2 roky alebo 3 roky v externej forme; v prípade, ak to umožní všeobecne záväzný právny predpis, môže byť štandardná dĺžka štúdia v externej forme aj kratšia,

c) Obsah študijného odboru

Cieľové uplatnenie absolventa:

Absolventi študijného programu v študijnom odbore PRÁVO sú spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa vysokoškolského vzdelania najmä nasledujúce profesie:

1. stupeň:

- súdny tajomník,
- odborný referent – špecialista v štátnej správe,
- odborný referent – špecialista v územnej samospráve,
- pracovné činnosti v súkromnej a podnikateľskej sfére vrátane viacerých druhov viazaných živností,
- a pod.

2. stupeň:

- právnik v národných a nadnárodných korporáciách,
- advokát (po splnení zákonných podmienok), advokátsky koncipient,
- sudca (po splnení zákonných podmienok), vyšší súdny úradník, justičný čakatel',
- prokurátor (po splnení zákonných podmienok), čakatel' prokuratúry,
- exekútor (po splnení zákonných podmienok), exekútorský koncipient,
- notár (po splnení zákonných podmienok), notársky koncipient,
- odborný pracovník pôsobiaci vo všetkých zložkách verejnej správy,
- probačný a mediačný úradník,
- mediátor,

- správca konkurznej podstaty,
- výkon rôznych pracovných činností v podnikateľskej sfére, napríklad aj viacerých druhov viazaných živností (napr. odborné poradenské služby pre uchádzačov a záujemcov o zamestnanie, prevádzkovanie cestovnej kancelárie, prevádzkovanie cestovnej agentúry),
- a pod.

Súdny tajomník – ovláda poznatky teórie práva a rozšírených základov súkromného práva, ako aj problematiku verejného práva a dokáže riešiť otázky súvisiace s administratívnym a materiálnym chodom súdov.

Odborný referent – špecialista v štátnej správe má poznatky z teórie práva, súkromného práva, hlbkovo ovláda materiu správneho práva, čo využíva pri agende vnútornej správy, živnostenského podnikania, civilnej ochrany a obrany štátu.

Odborný referent – špecialista v samospráve má znalosti a spôsobilosť z rozhodovacích procesov vo verejnej správe, najmä v rámci individuálno-rozhodovacej činnosti, t. j. pri príprave a vyhotovovaní rozhodnutí v rôznych odvetviach verejnej správy (územné, stavebné rozhodnutia a pod.), okrem toho má poznatky z teórie práva a súkromného práva.

Pracovné činnosti v súkromnej a podnikateľskej sfére vrátane viacerých druhov viazaných živností. Predpoklad vzdelania v odbore právo umožňuje podľa predpisov o živnostenskom podnikaní vykonávať viacero druhov viazaných živností. Napríklad maklér realitnej činnosti môže využijúc svoje vedomosti z občianskeho práva riadne a bezpečne pre predávajúceho a kupujúceho sprostredkovať kúpu nehnuteľnosti.

Právnik v národných a nadnárodných korporáciách – špecialista v oblasti podnikového práva a právneho manažmentu na úrovni presahujúcom právne úpravy jednotlivých štátov, s potrebou komparatívnych právnych poznatkov v širšom, najmä súkromnoprávnom rámci európskeho a medzinárodného práva.

Advokát (po splnení zákonných podmienok), *advokátsky koncipient* – ovláda právne disciplíny národného právneho poriadku, jeho nadnárodné súvislosti, interakciu s európskym právom a právom členských štátov EÚ, a dokáže kreatívne a samostatne aplikovať právne normy.

Sudca (po splnení zákonných podmienok), *justičný čakateľ* – má poznatky z jednotlivých právnych disciplín národného právneho poriadku v kontexte európskeho a medzinárodného práva, má schopnosť a predpoklady tvorivého a logického myslenia. Ovláda súdny manažment a efektívne rozdeľovanie práce.

Vyšší súdny úradník – ovláda problematiku verejného práva a má poznatky zo súkromného práva. Je schopný samostatne poskytnúť skutkovú a právnu analýzu vecí, pripravovať návrhy právneho postupu v konaní a v jednoduchých veciach samostatne vypracovať a vydávať rozhodnutia.

Prokurátor (po splnení zákonných podmienok), *čakateľ prokuratúry* – má okrem znalostí z jednotlivých vnútroštátnych právnych disciplín hlbkové poznatky práva v medzinárodných a európskych súvislostiach.

Exekútor (po splnení zákonných podmienok), *exekútsky koncipient* – ovláda národný právny poriadok v interakcii s európskym právom s osobitným akcentom na exekučný poriadok, s cieľom pôsobenia v exekútorskom slobodnom povolaní v globalizovanej Európe.

Notár (po splnení zákonných podmienok), *notársky koncipient* – ovláda problematiku vnútroštátneho právneho poriadku v jeho dobovej/historickej aj teritoriálnej/nadnárodnej dimenzii s cieľom efektívneho pôsobenia v notárskom slobodnom povolaní.

Odborný pracovník pôsobiaci vo všetkých zložkách verejnej správy má najmä poznatky z verejnoprávnych odvetví národného právneho poriadku nerozlučne spojených s podrobnou

znalosťou európskej verejnoprávnej úpravy, vzhľadom na členstvo Slovenskej republiky v EÚ a na verejnoprávne medzinárodné záväzky Slovenskej republiky.

Probačný a mediačný úradník – má poznatky zo súkromného práva a verejného práva so zameraním na trestné právo a ústavné právo pričom efektívne dokáže vykonávať svoju činnosť tak, že rešpektuje a chráni základné práva a slobody a ľudskú dôstojnosť.

Mediátor – má poznatky predovšetkým zo súkromného práva a zručnosti vhodne na mimosúdne urovanie sporov.

Správca konkurznej podstaty – má poznatky predovšetkým z obchodného práva a konkurzného práva a schopnosť prepájania právnych a ekonomických informácií.

Vymedzenie odborného profilu absolventa (1. stupeň)

Absolventi študijného programu v odbore PRÁVO (1. stupeň) dokážu vykonávať prípravné práce v rámci súdnictva a sú schopní pracovať ako odborní pracovníci v štátnej správe a v samospráve, v oblasti právneho manažmentu a práva mimovládneho sektoru. Absolventi sú tiež schopní riešiť nespornú občianskoprávnú agendu, a to primárne na úrovni vnútroštátneho právneho poriadku. Majú rovnako znalosti najmä z teórie práva, rímskeho práva, ústavného práva, správneho práva a občianskeho práva, ovládajú problematiku mechanizmu výkonu verejnej moci prostredníctvom príslušných orgánov, s osobitným zreteľom na uplatňovanie zákonodarnej, výkonnej a súdnej moci v štáte. Ovládajú právo Európskej únie v podstatných prepojeniach na vnútroštátny právny poriadok. Zároveň sú spôsobilí pripravovať normatívne správne akty a vydávať individuálne správne akty v rámci rozhodovacej činnosti vo verejnej správe a riešiť záväzkové vzťahy fyzických a právnických osôb. Orientácia na ich uplatnenie v praxi je posilnená formami tzv. klinického právnického vzdelávania, ktoré rozširuje schopnosti a zručnosti absolventa.

Vymedzenie odborného profilu absolventa (2. stupeň)

Absolventi študijného programu v odbore PRÁVO (2. stupeň) dokážu vykonávať samostatne náročnejšie práce v oblasti verejnej správy a v súkromnej, primárne komerčnej sfére; sú schopní pracovať ako kandidáti právnických povolání (súdnictvo, prokuratúra, advokácia, notárstvo a pod.), príp. zamestnanci v justičnej sfére. Absolventi dokážu komplexne riešiť právne problémy, a to v ich národných aj nadnárodných kontextoch s nevyhnutným zohľadnením práva Európskej únie a medzinárodného práva. Absolventi majú okrem medzinárodného a európskeho práva tiež dobrý prehľad z histórie práva, teórie práva vrátane problematiky základných ľudských práv a slobôd, dokážu spájať medziodborové súvislosti a aktívne vystupovať v legislatívnom procese. Sú zároveň schopní samostatne riešiť etické dilemy, s ktorými sa pri výkone povolania stretnú. Nadobudnuté poznatky dokážu samostatne rozširovať a prehĺbovať. Absolventi druhého stupňa práva dokážu metodicky analyzovať programové a procedurálne problémy právnej praxe a ovládajú postupy a zručnosti pri poskytovaní právneho poradenstva. Pri výkone povolania sú schopní reflektovať postavenie a úlohy právnikov v spoločnosti. Celkovo sú tak vytvorené predpoklady aj pre ich pôsobenie v národných a nadnárodných korporáciách alebo národných a medzinárodných vládnych a mimovládnych organizáciách, ktoré vyžadujú obsadzovanie pracovných pozícií absolventmi so znalosťou širšieho spoločenského a nadnárodného kontextu práva. Značné využívanie konceptu klinického právnického vzdelávania (najmä simulované súdne a mimosúdne spory, stáže, predmety zamerané na riešenie prebiehajúcich právnych prípadov, predmety zamerané na komplexné riešenie simulovaných právnych prípadov) reflektuje na dlhodobé požiadavky praxe rozvíjať u študentov práva analytické a syntetické myslenie spojené so schopnosťou absolventov ihneď po štúdiu tvoriť kvalitné právnické výstupy.

Teoretické vedomosti absolventov (1. stupeň)

- získajú poznatky z teórie práva, koncepcie právneho štátu a osvoja si znalosť princípov organizácie a činnosti štátu ako aj schopnosť aplikácie metód a foriem činnosti vo verejnej správe z hľadiska normotvorby a aplikácie práva,
- nadobudnú poznatky zo súkromného práva s dôrazom na mimosúdnu realizáciu práva,
- ovládajú právo Európskej únie v podstatných prepojeniach na vnútroštátny právny poriadok.

Teoretické vedomosti absolventov (2. stupeň)

- majú hlboké interdisciplinárne poznatky z oblasti teórie práva, pozitívnych právnych disciplín a medzinárodného práva a práva Európskej únie,
- rozumejú podstatným súvislostiam, princípom a teóriám právneho poriadku v súčasnom spoločenskom kontexte v nadväznosti na etický rozmer práva,
- poznajú nadnárodné súvislosti právnych odvetví vnútroštátneho právneho poriadku,
- majú poznatky z teórie a aplikácie právnych noriem s osobitným zreteľom na ich efektívne pôsobenie.

Praktické schopnosti absolventov (1. stupeň)

- dokážu aplikovať právne normy a navrhnúť praktické postupy a riešenia verejnoprávných aj súkromnoprávných právnych situácií,
- vedia uplatňovať procedúry v rozhodovacej činnosti vo verejnej správe,
- dokážu zastupovať fyzické a právnické osoby pri riešení sporov mimosúdnou cestou.

Praktické schopnosti absolventov (2. stupeň)

- samostatne a kvalifikovane riešia právne problémy, pričom takto nadobudnuté poznatky dokážu využiť pri ďalšej kvalifikácii právnych problémov a pri ich riešení,
- samostatne tvorivo uplatňujú základné princípy právneho poriadku pri súčasnom reflektovaní postavenia a úlohy právnik v spoločnosti, vrátane etického rozmeru právnických povolání,
- vedia skúmať príčinné súvislosti javov relevantné pre jednotlivé právne disciplíny, a to v kontexte spoločenských potrieb a záujmov,
- sú schopní aktívne pracovať v najvyšších vnútroštátnych orgánoch, na samostatných a riadiacich pozíciách mimovládnych organizácií, na orgánoch a inštitúciách Európskej únie a v ďalších medzinárodných organizáciách a pripravovať podklady pre prácu v nich,
- sú schopní samostatne tvoriť všetky praktické právnické výstupy v listinnej forme.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti absolventov (1. stupeň)

- sú schopní pracovať ako riadiaci pracovníci vo verejnom i súkromnom sektore,
- sú schopní viesť rozhovor medzi stranami sporu a samostatný rozhovor s klientom s cieľom identifikácie právnych problémov na jednej strane a neprávnych problémov na strane druhej,
- majú predpoklady pokračovať v magisterskom štúdiu.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti absolventov (2. stupeň)

- preukazujú schopnosť získavať a transformovať poznatky zo zahraničia,
- dokážu tvoriť legislatívu de lege ferenda,
- sú schopní viesť efektívny rozhovor s rôznymi typmi klientov, účastníkov súdneho konania, či právnych zástupcov účastníkov súdneho konania,
- zavádzaním inovatívnych postupov do praxe sú schopní ovplyvňovať formovanie právneho poriadku.

Vymedzenie jadra znalostí (1. stupeň)

Nosné témy sú viazané predovšetkým na študijné predmety poskytujúce znalosti nasledujúcich právnych vied a disciplín:

- Teória práva,
- Rímske právo,
- Dejiny štátu a práva,
- Ústavné právo,
- Správne právo,
- Občianske právo,
- Obchodné právo,
- Právo Európskej únie, ktoré môže byť vyučované v rámci samostatných predmetov alebo v rámci predmetov primárne zameraných na jednotlivé právne odvetvia,
- Klinické a propedeutické právne predmety (napríklad: hodnotovo zamerané predmety, Právne zručnosti, Právna logika, metodológia v práve, právna rétorika, negociácie, predmety zamerané na komplexné riešenie simulovaných právnych prípadov, kliniky zamerané na vzdelávanie širšej verejnosti v oblasti práva).

Pri tvorbe študijného programu 1. stupňa sa do jadra znalostí započítavajú aj predmety, z jadra znalostí 2. stupňa (napr. Medzinárodné právo).

Štátna skúška

- obhajoba záverečnej práce,
- komisionálna ústna štátna skúška z oblasti poznania Správneho práva, prípadne ďalších vybraných oblastí poznania študijného odboru právo.

Vymedzenie jadra znalostí (2. stupeň)

Nosné témy sú viazané predovšetkým na študijné predmety poskytujúce znalosti nasledujúcich právnych vied a disciplín:

- Medzinárodné právo,
- Právo Európskej únie (právo vnútorného trhu), ktoré môže byť vyučované v rámci samostatných predmetov alebo v rámci predmetov primárne zameraných na jednotlivé právne odvetvia,
- Etika v práve,
- Pracovné právo,
- Finančné a daňové právo,
- Trestné právo,
- Občianske právo, v cudzojazyčných študijných programoch sa ako občianske právo zohľadňujú aj poznatky z medzinárodného práva súkromného a ďalších súvislostí odvetví súkromného práva,

- Klinické právne predmety (vyžadujúce poznatky z pozitívneho práva, viažuce sa na ďalšie predmety jadra študijného odboru právo, napríklad: Argumentácia a interpretácia práva, Právne zručnosti, Právna logika, simulované súdne a mimosúdne spory, stáže, predmety zamerané na riešenie prebiehajúcich právnych prípadov, predmety zamerané na komplexné riešenie simulovaných právnych prípadov, kliniky zamerané na vzdelávanie širšej verejnosti v oblasti práva).

Pri tvorbe študijného programu 2. stupňa sa do jadra znalostí započítavajú aj predmety, ktoré rozširujú sumu poznatkov z jadra znalostí 1. stupňa (napr. Obchodné právo).

Štátna skúška

- obhajoba záverečnej práce,
- komisionálna ústna štátna skúška z oblasti poznania Trestného práva a Občianskeho práva, prípadne ďalších vybraných oblastí poznania študijného odboru právo. V cudzojazyčných študijných programoch sa ako občianske právo zohľadňujú aj poznatky z medzinárodného práva súkromného a ďalších súvislostí odvetví súkromného práva.

Ďalšie témy jadra (najmä vo forme povinných predmetov alebo povinne voliteľných predmetov) obsahuje buď študijný program v 1. stupni, alebo naň nadväzujúci študijný program v 2. stupni, prípadne študijné programy v 1. aj 2. stupni štúdia):

- Právo životného prostredia,
- Právo duševného vlastníctva,
- Právo sociálneho zabezpečenia,
- Ľudské práva,
- Právna filozofia,
- Cirkevné a kánonické právo,
- Kriminológia,
- Kriminalistika.

d) Zdôvodnenie potreby:

Právo je na jednej strane produktom života spoločnosti, jej potrieb, záujmov a konfliktov. Na strane druhej však nie je len výsledkom, ale aj hýbateľom tohto života. Právne normy vplývajú na fakty – čo má byť podľa práva vplýva na to, čo v spoločnosti je ako fakt. Právo tak kľúčovo ovplyvňuje jemné pradiivo spoločnosti, a preto je v istom zmysle najširším praktickým humanitným odborom. Jeho absolventi sú jednak v službách štátu či verejnosti a jednak v službách jednotlivcov, stále však s cieľom realizácie spravodlivosti. Kvalitný výkon týchto služieb (typicky tvorba legislatívy, jej interpretácia a aplikácia z pozície verejnej moci, či zastupovanie jednotlivcov pred orgánmi verejnej moci) kľúčovo prispieva k spoločenskému zmiernu.

e) Podobné študijné odbory v zahraničí:

Česká republika: Univerzita Karlova v Prahe, Masarykova univerzita v Brne, Univerzita Palackého v Olomouci, Západočeská univerzita v Plzni,
 Rakúsko: Viedenská univerzita,
 Francúzsko: Univerzita Panthéon-Assas Paríž (bývalá Sorbona),
 Veľká Británia: Londýnska univerzita,
 Poľsko: Jagelovská univerzita v Krakove, Varšavská univerzita, Lodžská univerzita.
 Nemecko: Eberhardova-Karlova univerzita Tübingen,

Švajčiarsko: Bazilejská univerzita.

f) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdiel medzi nimi:

Právne odbory realizované v treťom stupni štúdia, ktoré sú špecializovanejšie odbory k odboru 3.4.1. právo v 1. a 2. stupni štúdia, na ktorý priamo nadväzujú a spresňujú objekt štúdia aj výskumu.

- 3.1.7. verejná politika a verejná správa

Príbuzný odbor Verejná politika a verejná správa pripravuje absolventov na výkon práce vo sfére verejnej a štátnej služby, jeho jadro do značnej miery súvisí najmä s odvetvami verejného práva.